

Nr 221.

Av herrar **Sanne** och **Mannerskantz**, om vissa åtgärder till fiskerinäringens stödjande.

Vårt lands fiskerinäring har på senare år utsatts för svåra påfrestningar. Genom de stödåtgärder till vilka staten lämnat sin medverkan är krisen för denna mycket betydelsefulla del av hela vårt folkhushåll och näringsliv visserligen i någon mån lindrad till sina verkningar, men allvarliga svårigheter bestå alltjämt och förmörka fiskets framtidsutsikter. Även om läget — inte minst till följd av den allmänna konjunkturförbättringen — för enstaka fisken kan ge anledning till viss optimism för tillfället, har dock näringen i sin helhet stora hinder att övervinna, och fiskarena äro därför alltjämt i trängande behov av ett verksamt, praktiskt och ändamålsenligt ordnat stöd och skydd från det allmännas sida. Alla stödåtgärder och statliga ingripanden till skydd för fiskerinäringen måste med hänsyn till näringens speciella problem innerst inne syfta till att ge våra fiskare möjligheter att i görligaste mån kunna tillgodose vårt lands behov av fiskeriprodukter. Med hopkrympta utlandsmarknader och en hemmamarknad, som endast successivt kan upparbetas att mottaga ökade kvantiteter svenskfångad vara, följer nödvändigt, att man måste ägna allra största uppmärksamhet åt de fisken, vilka, så långt det är möjligt att bedöma, erbjuda uppenbara och stora möjligheter till expansion. Dessa äro sill- och storsjöfiskena. Importen av såväl salt- och kryddsill som torkad fisk är nämligen så betydande, att vårt eget fiske inom dessa båda grenar sedan lång tid tillbaka inte kan bedrivas i önskvärd omfattning. Detta är givetvis till allra största förfång ej blott för Sveriges handel och fiske i allmänhet utan även i alldeles särskild grad för fiskarena i Bohuslän, vilka härigenom gå miste inte bara om direkta förtjänster och arbetstillfällen utan även indirekta sådana för alla dem, som kunde sysselsättas vid såväl beredning som kryddning och saltning av fångsterna. I strävan efter att bevara och i största möjliga utsträckning skapa nya försörjningsmöjligheter i Bohuslän måste man med hänsyn till västkustfisket, enkannerligen bohusfiskets för stora delar av länet dominerande betydelse, inte uraktlåta någon åtgärd, som kan vara ägnad att med bibehållande av fiskarbefolkningen skapa ökade arbetstillfällen för densamma och för dess fiskeprodukter öka marknaderna, där detta låter sig göra.

Till belysande av dessa faktiska förhållanden bedja vi att få anföra följande. Sveriges import av torkad fisk uppgick år 1934 till inte mindre än 1,142,936 kg till ett värde av 683,223 kronor och innebar en ganska väsentlig stegring i jämförelse med närmast föregående år, då importen stannade vid 972,186 kg till ett värde av 561,746 kronor. Under fjolåret höll sig importen kring 996,000 kg. Vad sillfisket beträffar kan nämnas, att vårt land år 1934 importerade 24,497,794 kg salt sill mot 26,603,244 kg året förut. Värdet hade det oaktat stigit från 6,613,201 till 6,679,018 kronor.

Ser man slutligen på importen av kryddad eller sockersaltad sill, finner man, att importen år 1934 steg från 2,823,320 kg året förut till 4,245,922 kg och värdet samtidigt från 756,463 kronor till 1,056,693 kronor.

Med tanke på denna betydande import är det ganska beklämmande att veta, att våra egna fiskare, vilka borde ha möjligheter att i långt större utsträckning än hittills skett tillgodose landets behov av såväl salt- och kryddsill som spillånga och övrig torkad fisk, måste finna sig i betydande inskränkningar vid fiskets utövande. Vårt lands behov av salt- och kryddsill kan uppskattas till cirka 200,000 tunnor saltsill och 50,000 tunnor kryddsill, och den svenska fångsten utgör omkring 30,000 tunnor. Skillnaden måste fyllas genom import. Samma beklagliga förhållande råder för storsjöfisket. I fjol bereddes ungefär 400 ton spillånga av svenskfångad långa, medan importen på senare år hållit sig vid omkring 1,100 ton.

I belysning av dessa siffror ter det sig inte omöjligt att genom en praktiskt ordnad hjälp- och stödverksamhet tillgodogöra våra fiskare de nödvändiga expansionsmöjligheterna inom de områden, där vi ej äro självförsörjande. Gällande handelstraktater torde emellertid i viss mån lägga hinder i vägen för ett fullt effektivt och rationellt tillgodoseende av våra fiskares intressen.

Fiskets trångmål är i betydande grad en avsättningsfråga. Som bekant ha utlandsmarknaderna kraftigt kringkurits för svensk fisk genom tullskydd för det egna landets fisken, importkontingenteringar och valutavårigheter. Hemmamarknaden har fått taga hand om allt större kvantiteter fisk och sill — samtidigt som den utländska importen fortfarande är betydande — och för att skydda fiskarena mot allt för låga bottenpriser, har staten, efter förslag från 1933 års fiskeriutredning, tillskjutit en fond på 50,000 kronor, att användas till prisregleringsförsök i Göteborgs fiskhamn. Med hjälp av denna av länsstyrelsen i Göteborg förvaltrade fond har man i den utsträckning, som regeringen medgivit, kunnat tillämpa något så när tillfredsställande minimipriser på rensad torsk, kolja och vitling av fullgod beskaffenhet.

Dessa prisregleringsförsök, som startade den 16 juli 1934, resulterade för samma år i ganska väsentligt höjda medelpriser på i första hand de fiskslag, vilka åtnjoto prisstöd, men hade också en viss stimulerande inverkan på prisutvecklingen i övrigt. Sålunda höjdes årsmedelspriset per kg för torsk

med två öre till 24, för kolja med sju öre till 34 och för vitling med fyra öre till 22. I detta sammanhang bör det nämnas, att samma pris höjdes för sill med tre öre till 15 och för rödspätta med två öre till 67 öre. Det ekonomiska resultatet av förra sommarens prisstöd pekar också på bättre utbyte för fiskarna. Några exakta medelpristal äro för tillfället ej möjliga att uppbringa, men det är ställt utom varje tvivel att denna prisregleringsfond varit fiskarna till synnerligen värdefull hjälp. Därpå tyder bland annat försäljningsresultatet i Göteborgs fiskhamn. Oaktat fångstkvantiteten ökades från 38,167,115 kg till 41,257,482 kg förbättrades försäljningsbeloppet från 8,972,686 kronor till 10,441,867 kronor. Utan prisregleringsfonden skulle det ekonomiska utbytet ha blivit mycket sämre, inte minst med hänsyn till de minskade exportmöjligheterna och därav föranledd ökad anhopning på hemmamarknaderna. Det är givet att våra fiskare med tanke på denna fondens förmåga att hålla uppe och rent av förbättra prisnivån sträva efter att i görligaste mån utbygga verksamheten. Man hyser på fiskarhåll en livlig önskan om att prisreglerande åtgärder måtte kunna utsträckas att gälla flera fiskslag samt året runt. Den 9 oktober i fjol begärde fiskare från västkusten minimipris även på garnsill, enär priserna för denna förstklassiga vara sjunkit mycket starkt, till följd av avsättningssvårigheterna särskilt på Tyskland. Regeringen gick också med på detta förslag, och under tiden 16 oktober—2 november 1935 tillämpades i Göteborg ett fast pris på lägst 6 kronor för halvlåda och 3 kronor 50 öre för kvartslåda garnsill.

För sillfisket skulle det vara av allra största betydelse, om man genom en regleringsfond kunde garantera fiskarna ett skäligt förstahandsvärde, och så som förhållandena gestaltat sig på senare år, vinner detta önskemål allt mer i berättigande, särskilt som förhållandena på utlandsmarknaderna äro mycket osäkra och när som helst kunna beröva fiskarna varje exportmöjlighet. Enda möjligheten att i görligaste mån trygga fisket mot ruinerande bottenpriser är att tillräckliga medel på ett eller annat sätt ställas till förfogande. Men detta behov, som också gör sig i synnerligen hög grad gällande även för den andra huvudgrenen inom västkustfisket, nämligen storsjöfisket, ställer så stora krav i finansiellt avseende på statsmakterna både nu och för den närmaste framtiden, att man bör upptaga till prövning huruvida även andra utvägar än enbart statsbidrag och subvention kunna erbjuda sig.

Vårt förslag syftar också till större kontinuitet och trygghet i hjälpåtgärderna för fiskerinäringen. Fisket, i synnerhet då sill- och storsjöfiskena, måste, som ovan sagts, alltjämt ställa mycket stora krav i finansiellt och annat avseende på staten för att kunna hållas vid makt och främjas. Dessa stödåtgärder få under inga förhållanden äventyras, ty då sättes hela näringen på spel, och alla statens och fiskarens ansträngningar under årtal kunna i ett enda slag gå förlorade. Lika nödvändigt som det är att skapa stabilitet

i fisket, lika ovillkorligt måste statens ingripanden få en prägel av konsekvens och kontinuitet. De stora anslag, som årligen skulle erfordras för att på ett fullt betryggande sätt stödja dessa båda grenar av västkustfisket, innebära emellertid en viss risk för att staten av statsfinansiella skäl för framtiden kan se sig förhindrad att i erforderlig utsträckning bidra med önskvärda medel. Genom påläggande av en accis på all till riket införd salt- och kryddsill, sålunda även på sådan som före ilandförandet beretts av svenskfångad sill, samt på all torkad, till landet införd, ävensom av svenska beredare beredd torkad fisk skulle man emellertid lätteligen kunna skapa en fond, vilken kunde lämna en kraftig hjälp till prisstödjande åtgärder för de accisbelagda varorna, främjande av avsättningen på hemma- och utlandsmarknaderna såväl som till skapande av nya utvecklings- och arbetsmöjligheter. Accisen torde lämpligen böra sättas till tjuogu öre per kg torkad icke tullbelagd fisk samt två kronor för varje till riket införd tunna saltad och kryddad sill. Av de medel, som härigenom bli disponibla för, i första hand sill- och storsjöfiskenas befrämjande skulle bildas en fiskets stöd- och prisregleringsfond. Det kan ifrågasättas, huruvida ej såsom villkor för accisens upptagande bör ligga till grund framställning härom från vederbörande fiskarorganisationer.

Med hänsyn till vad som ovan sagts om de områden inom fisket, där verksamt stöd och hjälp kan medföra gynnsamma resultat är det givet, att fonden måste i första hand ingripa i dessa avseenden. Den måste inrikta sig på att främja och underlätta deltagandet i storsjö- och sillfisket, undanskaffa tyngande överskott och vidga marknaderna för svenskfångad vara. Det är givetvis omöjligt att kunna exakt ange, hur detta förfarande skall ske, och angiva vi därför endast de huvudändamål, till vilka de till fonden influtna medlen böra användas. I nuvarande läge skulle detta vara oklokt att snöra in bestämmelserna härom i en alltför snäv tvångströja.

För att därmed lösa de problem, som framför allt är ett västkustfiskarnas problem men indirekt anknyter till hela svenska fisket, torde medlens handhavande och stödets vidare utformning böra överlåtas åt en särskild nämnd.

De resultat man har rätt att vänta sig av denna fond kunna emellertid ej undanröja svårigheterna för närvarande. Vårt förslag innebär ju avgiftsplikt även för svenskfångad vara och alldenstund de föreslagna åtgärderna endast så småningom komma att verka måste, intill dess fonden trätt i funktion, de statsmedel, som hittills utgå till skydd för och främjande av sill- och storsjöfiskena, alltjämt anvisas, och även sedan fonden börjat fungera är storsjöfisket i trängande behov av det skydd nuvarande importreglering och tullavgift m. m. lämnar.

Det är ävenledes nödvändigt att sillfisket vid Island alltfort under övergångstiden kommer i åtnjutande av de premier, som hittills utgått.

Trots att fiskarena äro nedslagna över det magra utfallet av de två

första årens försöksfiske torde förhoppningar ändå kunna knytas på den kommande säsongen. Och det är så mycket angelägnare att våra fiskare inte förtrötts i sina ansträngningar uppe vid Island och att staten härvidlag hjälper dem, som de övriga sommarfiskena därigenom få en välbehövlig avlastning, i synnerhet om ett större antal båtar än hittills sökte sig upp till Island och ett intensivare sillfiske där kunde skapa nya arbetstillfällen.

Kunde därtill, som tidigare varit fallet, ett betydligt större antal båtar än nu sysselsättas jämväl med storsjöfiske skulle mycket vara vunnet för färskfiskmarknaden, som nu stundtals är fullständigt överhopad till följd av ett genom export- och kontingenteringssvårigheter alltför stort deltagande i vissa fisken. Resultatet skulle ofelbart visa sig i ett skäligare ekonomiskt utbyte för samtliga yrkets utövare.

Med hänvisning sålunda till vad som ovan anförts få vi hemställa,

att Kungl. Maj:t bemyndigas belägga all till riket införd icke tullbelagd torkad fisk, ävensom av inhemska beredare beredd sådan vara med en accis av tjugu öre per kg samt varje tunna till landet införd saltad och kryddad sill, även sådan som före ilandförandet beretts av svenskfångad sill, en accis av två kronor per tunna;

att härigenom inflytande medel tillföras en fiskets stöd- och prisregleringsfond, varifrån medel för fiskets stödjande i enlighet med ovan angivna riktlinjer skulle disponeras;

samt att för bestridande av kostnaderna för en särskild fiskerinämnds verksamhet anvisa ett reservationsanslag av tjugofemtusén kronor.

Stockholm den 23 januari 1936.

Gunnar Sanne.

Axel Mannerskantz.

I motionens syfte instämma:

Gösta Bagge.

Fritiof Gustafson.

Joh. Nilsson,
Kristianstad.

J. B. Johansson.

M. Svensson.

Th. Borell.